

ția, spectacolul este expresia secundă a conotațiilor literare din textul dramatic. Menirea teatrului este să emoționeze spectatorul, pentru a-l pune pe gânduri, să-i stimuleze atât viața afectivă cât și spiritul critic, să-l încinte, dar să-l și orienteze. Clasicitatea teatrului — echilibrul dintre pasiune și rațiune, dintre auditiv și vizual, dintre real și fictiv, obținut prin claritatea temei, identitatea personajului, unitatea acțiunii, consecvența dialogului și expresivitatea spectacolului — cere astăzi depășirea diverselor experiențe ale avangărzii. „Orice revoluție teatrală, întemeiată pe elementele vizuale ale teatrului, va fi neapărat o revoluție parțială (și probabil va avorta), deoarece teatrul este mult mai mult decât un spațiu de umplut“¹⁹. Experiențele avangărzii n-au fost însă de prisos: au debarasat teatrul de platitudinile și clișeele care începuseră să-l năpădească, au eliberat, astfel, semnificanțul de realismul jurnalistic și semnificația de superficialitatea psihologiei micurburghize. Teatrul contemporan trebuie să evite atât hipertrofierea literară a semnificanțului, cât și exacerbarea lui plas-

¹⁹ L. C. Pronko, lucr. cit., p. 173.

tică, atât abstracționismul stilizărilor excesive, cât și senzualismul nestăpinit, atât exagerarea distanței față de public, cât și contopirea lui cu publicul. Semnificanțul teatral nu este nici pur auditiv, ca literatura²⁰, nici pur vizual, ca un tablou, ci un text unidimensional transpus în cele patru dimensiuni ale spațio-temporalității prin montarea spectacolului. „Putem accepta obscuritatea în poezie, deoarece avem prilejul să revenim la poem pentru a încerca să-l pricepem. La teatru, ar trebui să fim capabili să ieșim de la prima reprezentație cel puțin cu o oarecare idee despre ce a vrut autorul să spună“²¹.

Teatrul trebuie să-l facă pe spectator „să vadă idei“, ca în concepția lui Camil Petrescu.

Refuzul transcendenței apropie tragedia de comedie și schimbă lupta cu limitele existențiale într-o luptă cu tendințele sociale de dezindividualizare, în vederea reintegrării persoanei, în societate și a personajului, în teatru.

²⁰ Se citește mai mult cu urechile decât cu ochii.

²¹ L. C. Pronko, p. 161.

Caietul Teatrului Național (ediție specială)

Cele 128 de pagini format în 4° alcătuiesc o mărturie în contemporaneitate despre locul și rolul Teatrului Național în cultura românească.

Accentul publicistic al „ediției speciale“ (*Caietele* au ajuns la nr. 63) cade pe iconografie. De la Notara la Florin Piersic, de la Aristizza Romanescu la Olga Delia Mateescu, o „istorie“ expresivă și esențială se desfășoară imagistic. Articole și studii sem-

nate de Ion Zamfirescu, D. R. Popescu, Paul Everac, Al. Paleologu, Ecaterina Oproiu, Radu Beligan, Andrei Băleanu, Florian Potra, Natalia Stancu, Dumitru Solomon caracterizează tendințe și personalități ori fixează repere istoriografice. Trecutul și prezentul, într-o firească în-lănțuire, scena de ieri și cea de azi a Naționalului sînt evocate prin intermediul contribuției generațiilor de actori devotate acestui lăcaș, de la Chiril Economu și N. Brancomir la Mihai Mălaimare și Aimée Iacobescu. Secvențe de viață teatrală, căutări și împliniri, în tot atâtea documentare purtînd marca autenticității.

Ineditele sînt extrase din cartoanele clasicilor T. Argezi și Camil Petrescu. Din scrierile lui Aurel Ion Maican, Ion Sava, Soare Z. Soare ni se restituie substanțiale pagini mai puțin cunoscute.

Recenzii, instantanee, interviuri, note — întregul arsenal gazetăresc ce dă culoare și sens unui periodic — conturează climatul de cultură al primei noastre scene. B. Elvin și Liviu Dorneanu au îngrijit o veritabilă „carte de recitare“ a teatrului. E un volum pentru bibliotecă, pentru raftul cărților ce povestesc limpede și cînsit viața scenei naționale.

I. N.